

Status for Danmarks implementering af Vandrammedirektivet

Perspektiv i forhold til det øvrige EU
Perspektiv i fh.t. tiden efter 2027

Peter Kaarup
29. maj 2024
Natur og Miljø

EU Vandrammedirektiv og Vandområdeplanerne

Vandområdeplanerne bygger på EU's vandrammedirektiv fra 2000, hvor EU-medlemslandene har forpligtet sig til at skabe god tilstand i vandløb, søer, fjorde og kystnære områder, og i grundvandet.

Til hver plan hører et Arbejdsprogram, en Basisanalyse og en Vandområdeplan med tilhørende Bekendtgørelser og Vejledninger.

Vandplan 2009-2015

Basisanalyserne til Vandplan 1 blev foretaget af de daværende amter, som før kommunalreformen i 2007 var vanddistriktsmyndighed. Efter kommunalreformen overtog Miljøministeriet vanddistriktsmyndigheden.

Første del af basisanalysen bestod i en kortlægning af vandforekomsterne. De væsentligste påvirkninger og en vurdering af risikoen for, at vandforekomsterne ikke ville kunne opnå de gældende regionplaners målsætninger. Rapporteret i 2005-2006

Planerne blev oprindeligt vedtaget i 2011 og bestod af vandplaner for hvert af 23 hovedvand-oplande.

Miljømålet for økologisk tilstand i vandløb er i vandplan 1 fastsat ud fra smådyrsfaunaen.

Påvirkninger: Foringelse af de fysiske forhold (udretning, uddybning, hårdhændet vandløbsvedligeholdelse m.v.) og etablering af spærringer (vandmøller, dambrug m.v.), samt spildevand

Indsatsprogrammet for fysisk forbedringer i vandløb:

- Ca. 450 km vandløb restaureres.
- Ca. 150 km rørlægninger åbnes
- Ca. 1.330 spærringer fjernes

Dertil spildevandsrensning, særligt i fh.t. spredt bebyggelse

Vandområdeplan 2015-2021

Offentliggjort d. 27. juni 2016

En plan for hver af de fire Vanddistrikter

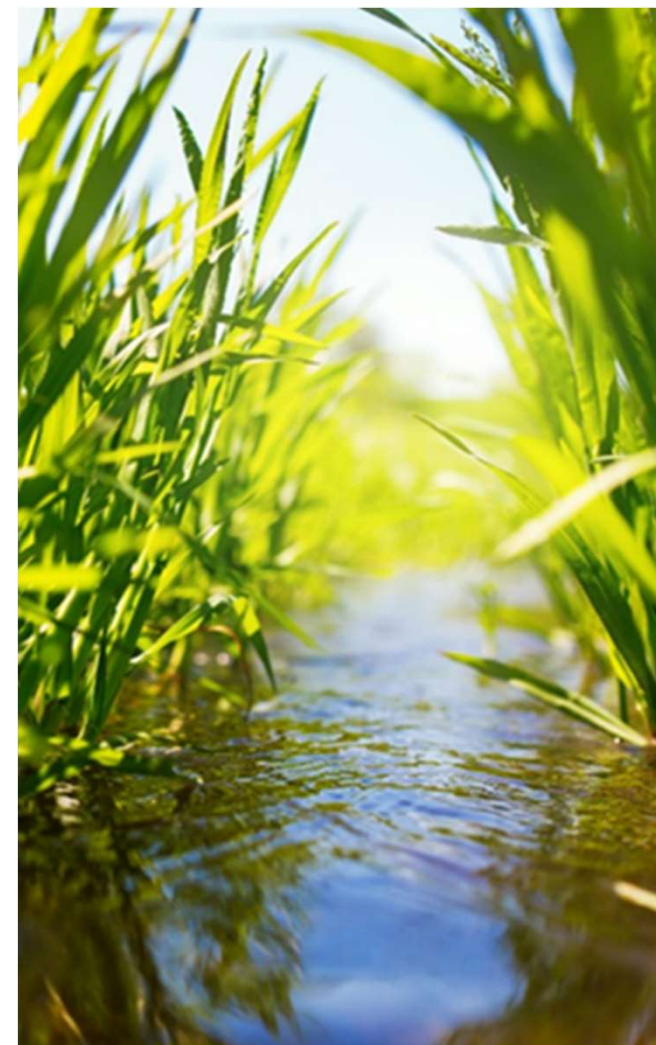
Kvalitetslementerne ved målfastsættelsen i vandløb:

- Smådyr - Benthiske invertebrater,
- Fisk og
- Vandplanter i type 2 og 3 vandløb

Indsatsprogrammet fastlagt på baggrund af Vandrådsarbejde i 2014.

Indsatser for at forbedre den fysiske tilstand i vandløbene i perioden 2015-2021:

- Fysisk forbedring og restaureringstiltag på ca. 1.900 km vandløb
- Fjernelse af ca. 615 spærringer
- Etablering af ca. 40 okkeranlæg.

Vandområdeplan 3: 2021- 2027

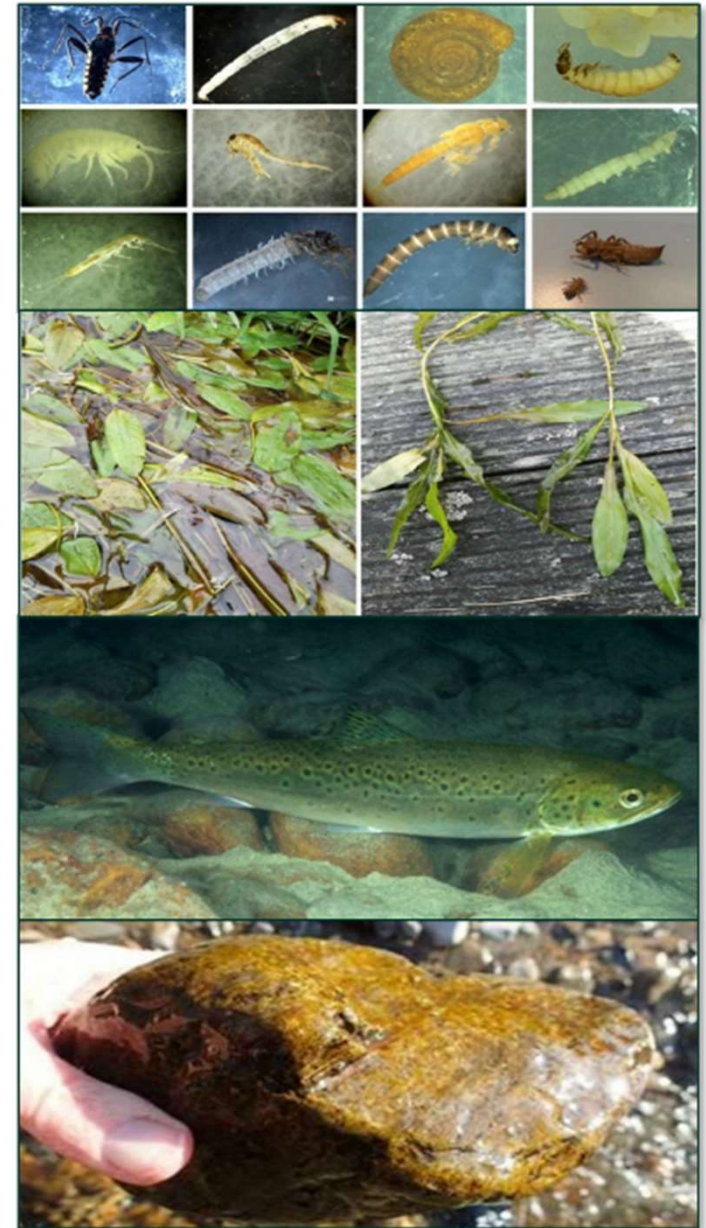
Én Samlet plan

Tilstanden i vandløb er vurderet på baggrund af de biologiske kvalitetselementer

- Smådyr (bentiske invertebrater, DVFI),
- Fisk (DFFV),
- Vandløbsplanter (makrofyter, DVPI) og
- Bundlevende alger (fyto-benthos, DVAI).

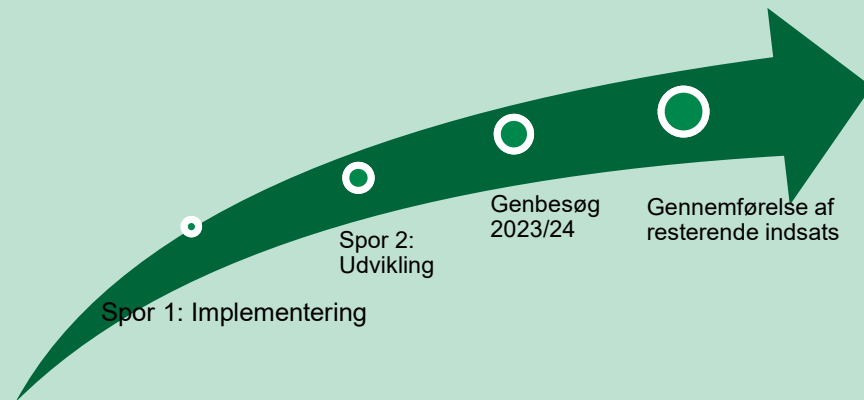
ca. 18.600 km vandløb indgår i vandplanerne
ca. 5.050 km af er i god økologisk tilstand.

Vandrådsarbejde om såvel afgrænsning, udpegning og indsatser

Vandområdeplanerne 2021-2027

- Indsatsprogram i to spor – implementering og udvikling, svarende til landbrugsaftalen og med et genbesøg i 2023/2024.
 1. Implementeringssporet omfatter indsatser, hvor vi allerede i dag har det fornødne faglige grundlag for indsatserne
 2. Udviklingssporet iværksætter initiativer, der skal danne grundlag for - ved genbesøget i 2024 - at tage stilling til håndtering af evt. resterende indsatsbehov

Vandløb – implementering af indsatsprogram i VP3

Fysisk forbedring i form af restaureringstiltag i ca. 5.500 km vandløb

Fjernelse af ca. 750 spærringer

Etablering af ca. 50 okkeranlæg og ca. 450 sandfang

Spildevandsindsatser for ca. 100 km vandløb:

Forbedret spildevandsrensning på ca. 600 ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse

Reduceret spildevandsbelastning over for op til ca. 45 regnbetingede overløb

Der er afsat ca. 920 mio. kr. til indsatserne

Hvad har vi opnået

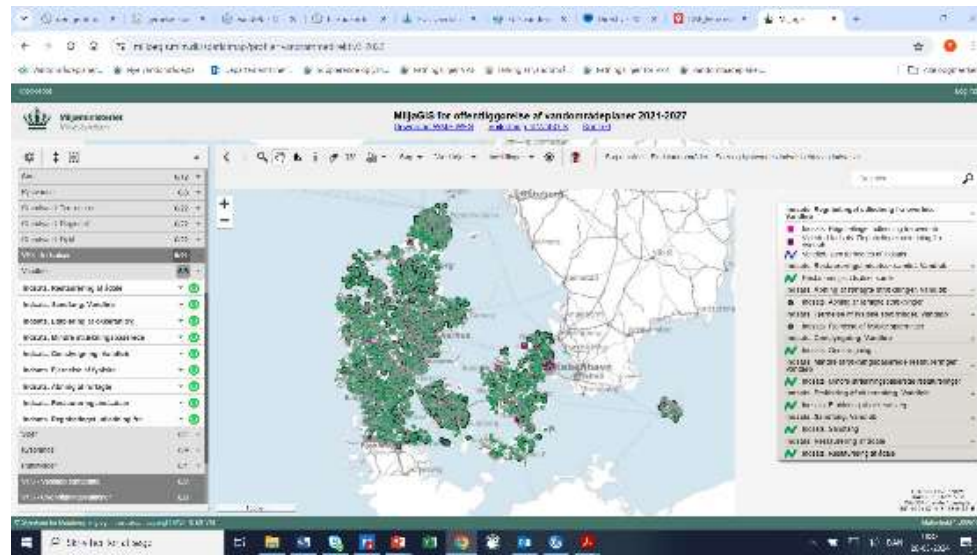
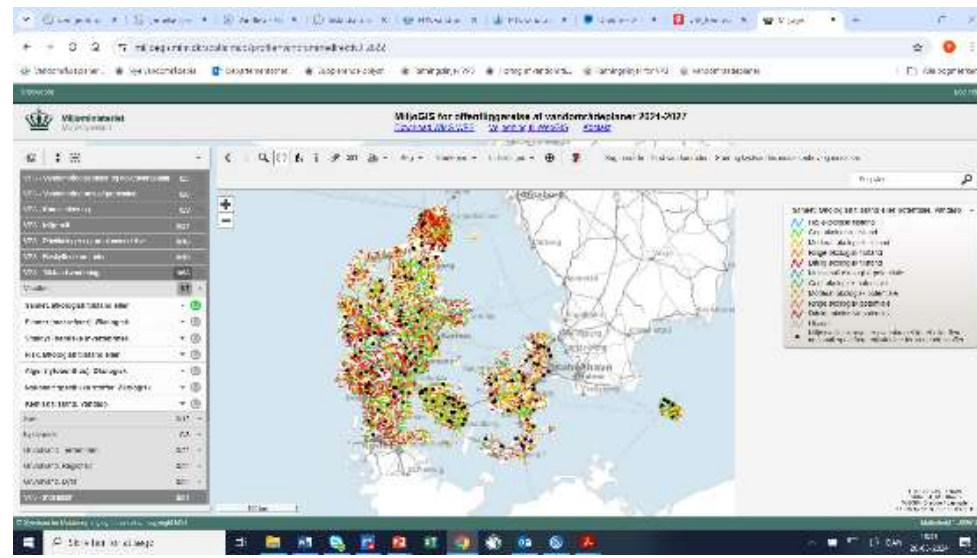
Samlet planlægning med indsatsprogrammer

Omfanget af indsats omfatter ca. 5.500 km restaurering og fjernelse af ca. 750 spærringer i VP3.

Finansiering via Tilskudsordninger

Interessant inddragelse – Vandrådsarbejdet i kommunerne

Udførelse af projekter i kommunerne

Status på tilskud til vandløbsindsatser i VP-1

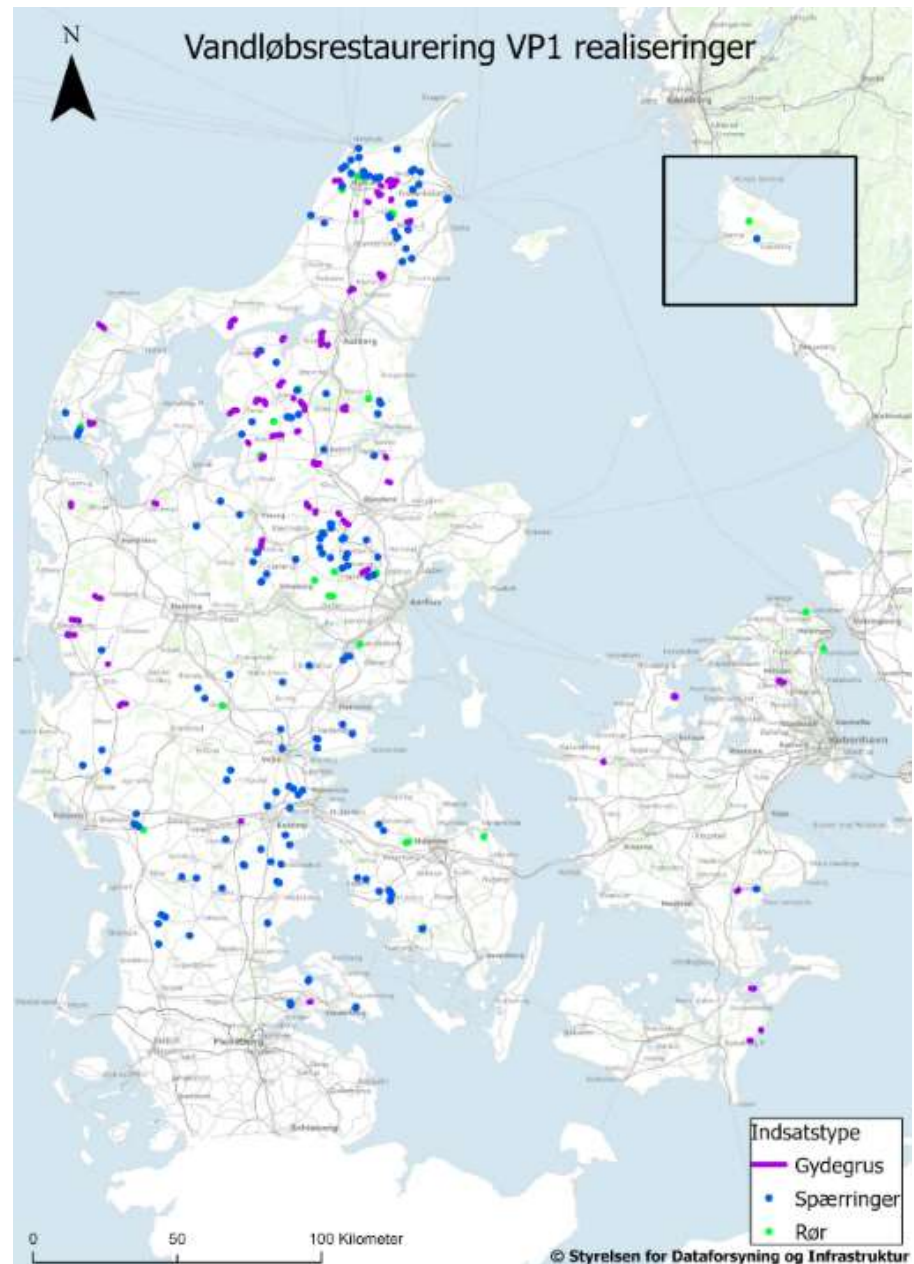
Status er opgjort på indsatsniveau for genåbning af rør, fjernelse af spærringer samt restaurering.

Kortet viser kun afsluttede realiseringer fra VP1.

Ca. 2100 indsatser forundersøgt.

Ca. 750 indsatser realiseret.

I alt udbetalt ca. 236 mio. kr.

Status på tilskud til vandløbsindsatser i VP-2

Vandområder med indsatser – 11 forskellige virkemidler

Tilsagn givet fra 2016 til og med 2022.

Afsluttede realiseringer ca. 250 vandområder, svarende til ca. 1100 km vandløb

Dertil tilsagn på ca. 955 km vandløb

Samlede udbetalinger: 182 mio. kr. Desuden er der hensat 215 mio. kr. til aktive tilsagn.

En del af de indsatser der underkastes forundersøgelse gennemføres ikke

Status på tilskud til vandløbsindsatser i VP-3

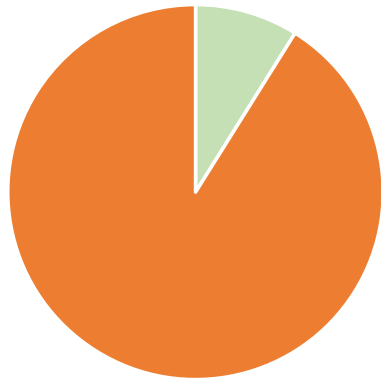
Vandområder med indsatser – 11 forskellige virkemidler

I alt afsat ca. 920 mio. kr. til VP3 frem til 2027

Resultatet af tilsagn givet fra 2023. 2 realiseringer afsluttet.

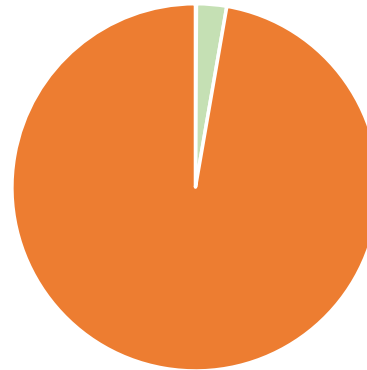
Pt. hensat ca. 103 mio. kr.

Forundersøgelse

■ Tilsagn ■ Ej gennemført (uansøgt, annulleret, afslag)

Realisering

■ Afsluttet ■ Tilsagn ■ Ej gennemført (uansøgt, annulleret, afslag)

Tilstandsvurdering

Ca. 1/4 af vandløbene er i god tilstand (jf. one-out-all-out-princippet)

Ca. 2/3 af vandløbene har ikke målopfyldelse

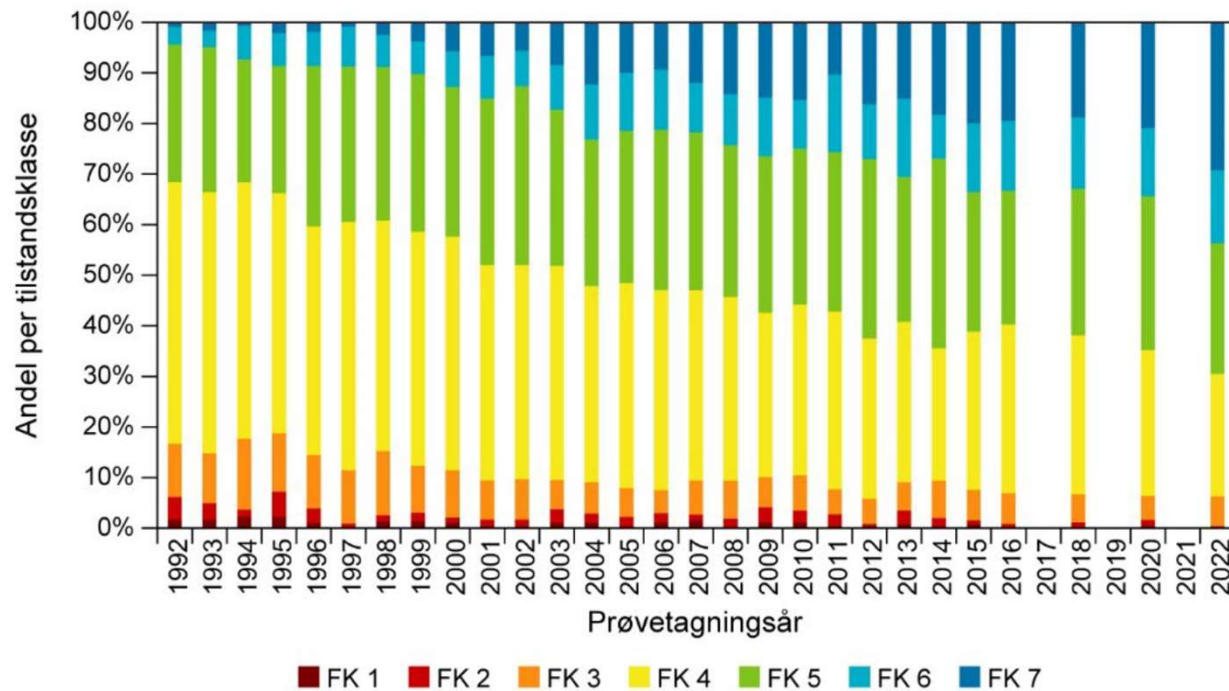
Tilstandsvurdering i VP3 procent målsatte vandløb hvor:

Biologiske Kvalitetslementer	Miljømål er opfyldt	Miljømål ikke er opfyldt	Graden af målopfyldelse er kendt
Smådyr (bentiske invertebrater)	56	36	92
Fisk	16	42	58
Vandløbsplanter (makrofyter)	11	12	13
Alger (fytobenthos)	11	4	15
Biologiske kvalitetselementer samlet	27	66	93

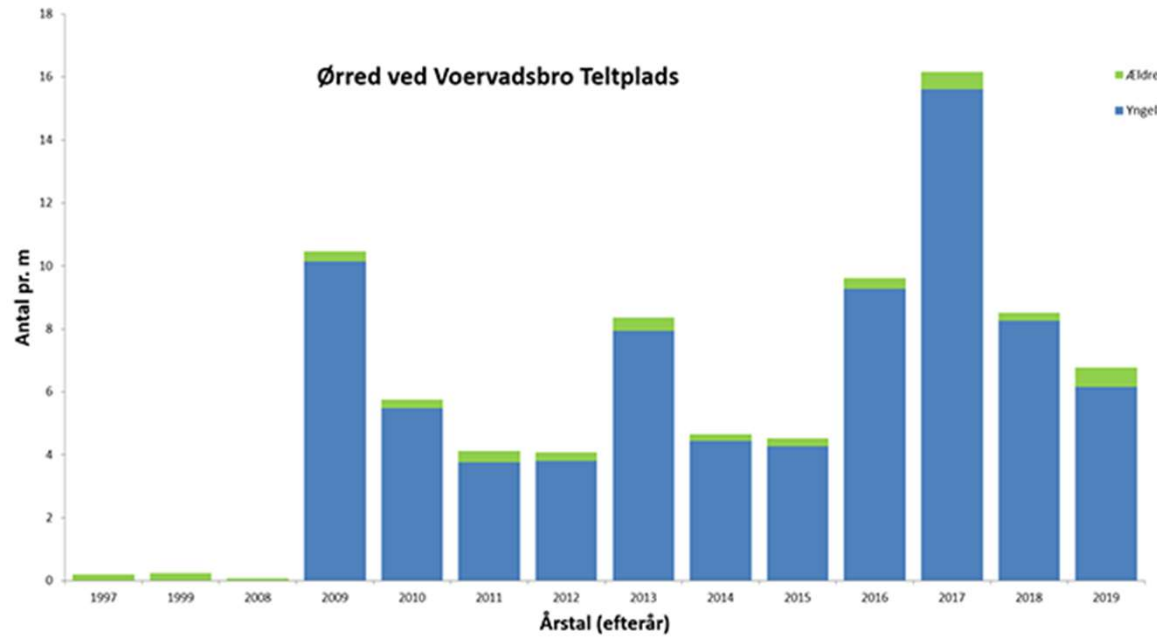
DVFI viser øget målopfyldelse

NOVANA 2022 – Smådyr på 218 stationer

”Resultaterne viser samstemmende, at udviklingen går mod en bedre tilstand i de 218 vandløbsstationer sammenlignet med tilstanden i 2009, og også, at dette gælder for både små, mellemstore og store vandløb”.

Lokale effekter – eks. Vilholt Mølle opstemning fjernet i 2008

Fokus på implementering af indsatsprogram i VP3

Fysisk forbedring i form af restaureringstiltag i ca. 5.500 km vandløb

Fjernelse af ca. 750 spærringer

Etablering af ca. 50 okkeranlæg og ca. 450 sandfang

Spildevandsindsatser for ca. 100 km vandløb:

Forbedret spildevandsrensning på ca. 600 ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse

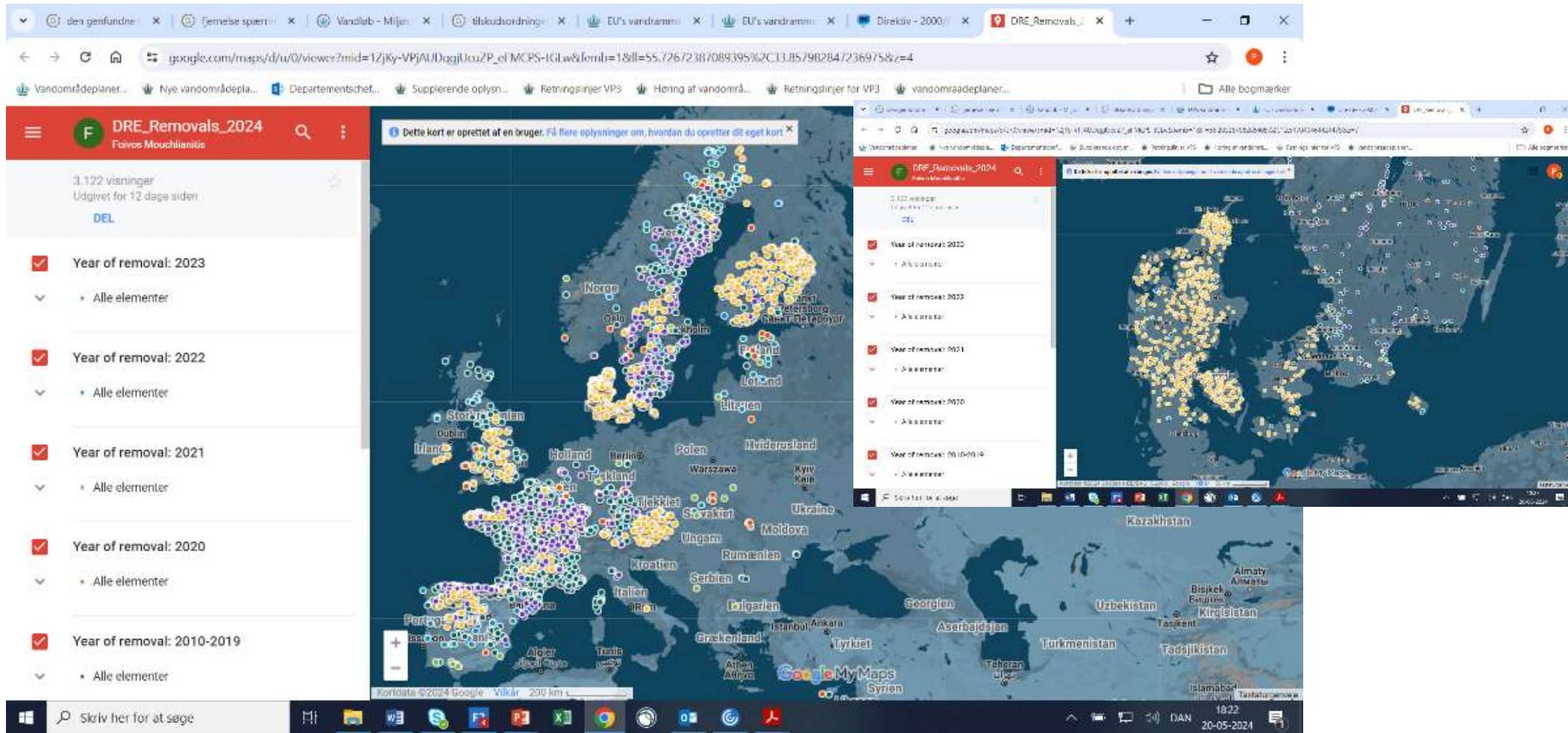
Reduceret spildevandsbelastning over for op til ca. 45 regnbetingede overløb

Der er afsat ca. 920 mio. kr. til indsatserne

Spærringsfjernelse i Europa - Dam Removal Europe

Powered by

Frem mod 2027 og derefter

Vandrammedirektivets artikel 13, pkt. 7:

Vandområdeplanerne revideres og ajourføres senest 15 år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden og derefter hvert sjette år.

Vandrammedirektivets artikel 11, pkt. 8:

Indsatsprogrammerne revideres og ajourføres om nødvendigt senest 15 år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden og derefter hvert sjette år.

Mulige temaer:

- Klima
- Synergi med indsatser for at begrænse næringsalte?

Foto: Syddjurs Kommune

A photograph of a forest stream. The water is calm and reflects the surrounding trees. The trees are mostly bare, suggesting autumn or winter. The ground is covered in fallen leaves and branches. A large log is partially submerged in the water, covered in bright green moss. The sun is shining through the trees in the background, creating a bright flare. The overall atmosphere is serene and natural.

Tak for opmærksomheden

Frem mod 2027

Genbesøg af VP3 - udviklingsinitiativer

Analyse af om der blandt vandløb med et resterende fysisk indsatsbehov er vandløb, som kan udpeges som stærkt modificerede.

Udvikling af metode til fastlæggelse af miljømål i kunstige og stærkt modificerede vandløb

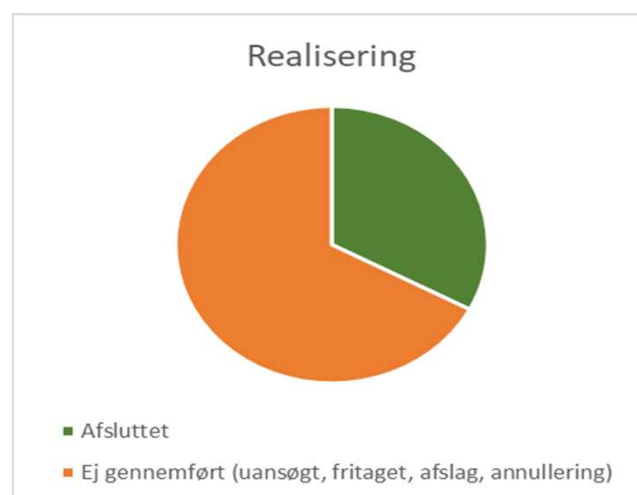
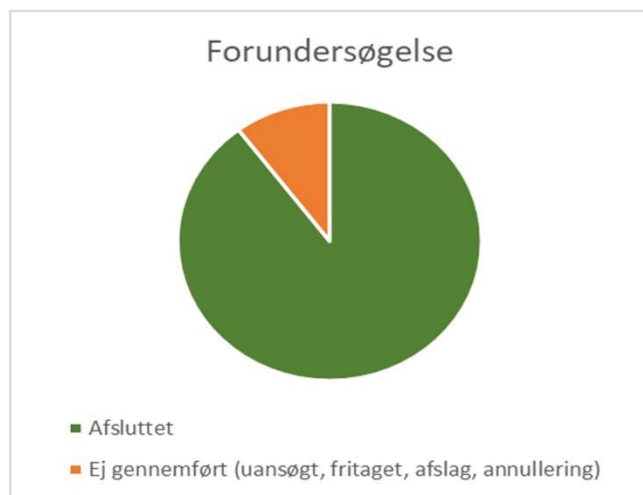
Status på tilskud til vandløbsindsatser i VP-1

3 indsatsstyper; genåbning af rør, fjernelse af spærringer og restaurering vha. grus og sten.

Tilsagn givet i perioden 2012 til og med første halvdel af 2016.

De sidste tilsagn fra VP1 blev afsluttet december 2023.

En andel af "ej gennemførte" indsatser blev fritaget via note 5.

Tilstandsvurdering – udvikling fra VP2 til VP3

	Høj	God	Moderet	Ringe	Dårlig
VP2	4 %	23 %	24 %	14 %	21 %
VP3	4 %	20 %	22 %	14 %	27 %

Ca. 1/4 af vandløbene er i god tilstand (jf. one-out-all-out-princippet)
 Ca. 2/3 af vandløbene har ikke målopfyldelse

Tilstandsvurdering i VP3
 procent målsatte vandløb hvor:

Biologiske kvalitetselementer	Miljømål er opfyldt	Miljømål ikke er opfyldt	Graden af målopfyldelse er kendt
Smådyr (bentiske invertebrater)	57	35	92
Fisk	16	41	57
Vandløbsplanter (makrofyter)	12	11	23
Alger (fyto-benthos)	11	4	15
Biologiske kvalitetselementer samlet	24	67	91

